

که عقل طبیعی و سالم ندارد، شنیدن مقالات علمی سودبخش نیست مانند کسی که چشمش نابیناست و نمی‌تواند از برتونور آفتاب استفاده کند و موجودات را ببیند.

رشد طبیعی عقل از دوران کودکی و همزمان با رشد طبیعی بدن به طور خودکار آغاز می‌گردد و تا وصول به رشد نهایی خود همچنان ادامه دارد و پیوسته نموی کند.

رشد اکتسابی عقل هم با ایجاد شرایط مساعد تعلیم و تربیت می‌تواند از دوران کودکی آغاز شود و سالیان دراز پس از طی آخرین مراحل رشد طبیعی نیز ادامه داشته باشد. به عبارت دیگر رشد طبیعی عقل مانند رشد طبیعی بدن حد محدودی را دارد، و موقعی که به نقطه نهایی خود رسید، مانند نمودن متوقف می‌شود، ولی میدان رشد اکتسابی برای ادامه فعالیت‌های علمی و تجربی باز است و عقل می‌تواند در سنین متمادی همچنان در راه تعالی و تکامل پیشروی کند.

امام صادق (ع) می‌فرماید: «کثرة النظر فی العلم یفتح العقل».

امام صادق علیه السلام فرمود: مطالعه بسیار و بی‌گیر در مسایل علمی باعث شکفتگی عقل و تقویت نیروی فکر و فهم است. باید طفل را طوری پرورش داد که دارای عادت فکری صحیح شود. عادت قبول هر چیز بدون انتقاد، شخصیت طفل را غیر مستقل و ساکن و بدون حرکت بار می‌آورد. در صورتی که اگر طفل عادت ناپسند و عادات مضره بار آمده‌اند، در دوران بلوغ گرفتار ضعف عقل و کم‌هوشی هستند، این قبیل نوجوانان برای نیل به رشد اکتسابی عقل باید مجاهده بیشتری کنند و برای جبران عقب‌ماندگی‌های خویش فعالیت‌های زیادتری نمایند، تا بتوانند خود را از نتایج شوم تربیت‌های نادرست دوران کودکی برهانند»^{۱۷}.

کند که خودش فکر کند، و به دنبال کشف حقیقت برود و آن حقیقت را با نیروی قضاوت خود بسنجد، متکی به نفس و مستقل و فعال بار خواهد آمد.

«یکی از علل کوتاه‌فکری و نارسایی عقل بعضی از نوجوانان، تربیت‌های غلط دوران کودکی آنان است. اطفالی که با تعلیم و تربیت پدران و مادران نادان و گناهکار پرورش یافته‌اند، کودکانی که در محیط فاسد با افکار ضد علمی و خفیات

● دلیل جویی از روش‌های تربیت عقلانی

«یکی از جالبترین اصول اسلامی درباره شناخت تحریک و عادت دادن مردم به دلیل جویی و مطالبه برهان درباره قضایایی است که به عنوان ابزار واقعیات مطرح می‌شوند، این دستور بزرگ و سازنده، حیات بخش‌ترین عامل برای شناخت معرفت‌هاست، که مغزها را از قرار گرفتن در جاذبه شخصیت‌ها و گروه‌ها و موقعیت‌های زمانی و محیطی برحذر می‌دارد.

مطالبه دلیل و برهان بر هر ادعایی که به عنوان ابزار واقعیت مطرح می‌گردد، برحذر داشتن از تقلید و وابسته ساختن شناخت و عقیده به گذشتگان است»^{۱۸}.
قرآن هم برای آن که عقل انسان را رشد دهد، در مواجهه با مسایل و واقعیت‌ها او را دعوت به ارائه دلیل و برهان می‌کند: «قل هاتوا برهانکم ان کنتم صادقین».

● بی‌نوشتها

۱۳- روانشناسی رشد، ج ۴، ص ۲۰۳-۲۰۴

۱۴- پیشین، ص ۲۱۴

۱۵- مباحثی چند پیرامون مبانی تعلیم و تربیت اسلامی، ص ۱۹۱-۱۹۲

۱۶- اسلام و تعلیم و تربیت، بخش اول، ص ۵۷-۵۹

۱۷- جوان از نظر عقل و احساسات، بخش اول، ج ۱۵، ص ۱۷۵-۱۷۶-۱۷۹-۱۸۵-۱۸۹

۱۸- ترجمه و تفسیر نهج البلاغه محمد تقی جعفری، ج ۷

ص ۲۳۰-۲۳۱

● مقدمه

شهر اصفهان از ۸ تا ۱۱ اردیبهشت شاهد اولین گردهمایی کارشناسان مشاوره و تحقیق سراسر کشور بود. این گردهمایی که در پی اعلام تشکیلات جدید کارشناسی مشاوره و تحقیق جهت تبیین و توجیه وظایف کارشناسان مزبور تشکیل گردید، با سخنرانی آیه الله طاهری نماینده ولی فقیه و امام جمعه محترم اصفهان و مقام عالی وزارت جناب آقای دکتر نجفی و معاونت محترم پرورشی وزارت آموزش و پرورش، جناب آقای زرهانی و با حضور مدیر کل و کارشناسان دفتر مشاوره و تحقیق و مدیر کل و مسئولین آموزش و پرورش استان اصفهان و جمعی از استادان و صاحب نظران تعلیم و تربیت ادامه یافت.

سپس سمینار در دو بخش «مشاوره» و «مقاطع» با سخنرانی استادان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت و با بحث و بررسی‌های گروهی مسئولین و کارشناسان مشاوره و تحقیق پیرامون عناوین تبیین شده به کار پرداخت.

لازم به ذکر است جهت گیری کلی مباحث در گردهمایی مزبور، دستیابی کارشناسان مشاوره و تحقیق به برنامه‌هایی است که باید در سال ۱۳۷۰ توسط آنان انجام پذیرد.

● بخش اول: مشاوره

در این قسمت ضمن برگزاری نمایشگاهی از فعالیتهای هسته‌های مشاوره استانها از بدو تأسیس و تشکیل جلسه تبادل تجربیات استانها مباحث زیر مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

۱- مشاوره و جایگاه آن در نظام آموزش و

پرورش

گزارشی از: گردهمایی آموزشی توجهی کارشناسان مشاوره و تحقیق کشور

(اصفهان - اردیبهشت ۷۰)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

● بخش دوم: مقاطع

- این بخش از سمینار نیز طی برگزاری سخنرانیها و میزگردهای مختلف به تصمیم گیری در زمینه مسائل ذیل پرداخت:
- ۱- بررسی شرح وظایف کارشناسان مسئول مشاوره و تحقیق
 - ۲- دستورالعمل ستادهای تربیتی و نحوه ارزشیابی از آنها
 - ۳- نحوه انجام تحقیق و تشکیل شبکه تحقیق در سطح استانها
 - ۴- اجرای طرح گرایش کردن وظایف

- ۲- علل گرایش جوانان به فرهنگ غرب
- ۳- مشاوره با خانواده
- ۴- آموزش تست «بندرگشتالت»
- ۵- مددکاری اجتماعی در آموزش و پرورش
- ۶- مشکلات جنسی جوانان و نوجوانان
- ۷- بررسی مسائل تشکیلاتی، شرح وظایف اعضای هسته های مشاوره و تقویم اجرایی
- ۸- بحث و بررسی در زمینه طرح کلینیک های مشاوره و درمان
- ۹- بحث و بررسی در زمینه تجربیات موفق استانها

مربیان تربیتی دوره راهنمایی

- ۵- بررسی جایگاه مربی امور تربیتی دوره های ابتدایی و متوسطه
 - ۶- بررسی مسائل جاری کلاسهای پرورشی دوره راهنمایی
 - ۷- اجرای طرح تربیتی - بهداشتی در سال آینده
 - ۸- بحث و بررسی پیرامون طرح راهنمایان پرورشی استان خوزستان
- در پایان این گردهمایی نیز نتایج حاصل از بحثها به عنوان قطعنامه قرائت گردید.